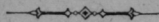

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in oskerbuje razpošiljanje založništvo.

List 5.

V Ljubljani, 1. marca 1874.

Tečaj XIV.

Š o l a.

III.

Metodike ne spisujem, tedaj tudi obširno ne pišem o tem, kar se podučuje v ljudski šoli in kako se to speljuje, poudarjam pa posamezne točke, ki se mi zde prav važne pri poduku in odgoji.

Učenik naj podučuje ves razred! Pa čemu govorimo o tem? Ali ne pride vsak otrok v šolo zato, da ga podučujemo, ali ne pričakuje sleherni, da bodemo zanj skerbeli? A vendar je nevarnost velika, da učitelji drugače ravnamo, ako namreč sprašujemo le tiste, ki so nam blizo, daljne pa preziramo, ako vprašujemo posamezne in ne gledamo na to, kar drugi tačas uganjajo, ako poslednjič sprašujemo le tiste, ki dobro odgovarjajo, slabe pa zanemarjamo. Da to ni pravo, lahko vidimo, poglejmo, kako se bomo tega ognili?

Poglavitno je to, da je učenik v šoli na takem kraji, kjer vse pregleđa, in kjer ga tudi vsi učenci vidijo. Z lepo naj se ne umakne iz svojega stališča. Slabo navado ima, kdor med naukom po šoli gor in dol dirja, kakor Avgust, ki je obžaloval svojo na Nemškem zgubljeno vojno. Da so učenci mirni in v duhu zbrani, morajo viditi pred sabo učitelja mirnega in stalnega; njih oči naj se obračajo v učenika; naj se ne začne podučevati prej, dokler niso učenik in učenci oko v oko. Le tako je mogoče vladati z očesom večje število, in ubraniti, da učenik ne govori gluhim. Marsikje bi bilo lahko drugače, ko bi precej od začetka podučevanja bili učitelj in učenci v takem položaji.

Vprašanje, katero se stavi med naukom, velja vsemu razredu. Za

odgovor se navadno oglasi več otrok in učenik hipoma lahko spozna, kateri otroči so pazili, kateri ne, pa tudi ali je prav vprašal ali ne? Ako nij odgovora, bilo je vprašanje ali pretežno, nerazločno postavljeno, ali pa otroci niso pazili. Ako se nij prav vprašalo, ponavlja se vprašanje, in učenec, ki ima odgovoriti, pokliče se po imenu. Ako je odgovoril napačno, vzdignejo drugi perste, kazajé s tem, da vedó drugače odgovoriti. Kaj ne, da tako postopanje drami učence? A tudi to ima svoje meje, katerih ne gre prestopati, ako se oziramo na slabeje, in tudi nje hočemo kaj naučiti. To ravnanje je že samo na sebi tako, ka se vidi, da ogovarjajo le živejši in zmožnejši učenci. Ko bi se to zmirom dovolilo, bilo bi napačno v isti meri, v kateri bi bilo krivično slabejšim učencem. Za poduk bi bilo napačno, ker bi učitelj, ko bi se ravnal le po odgovorih boljših učencev, prehitro postopal in naprej hitel, ne ozirajé se na to, ako večina teh, katere podučuje, nauk tudi razumeva. Krivica pa bi se godila slabejšim učencem, ker tudi ti imajo pravico tirjati, da se učenik ozira na nje. Treba je tukaj opomniti, da je učiteljeva dolžnost, ka posebno skerbi za slabejše učence, t. j. take, ki ne odgovarjajo ali iz slabosti ali iz zanikernosti, te mora priganjati in tako rekoč s silo učiti, bodisi s krotko in ljubeznjivo ali pa tudi z ostro besedo. Ako to pridne nekoliko zadržuje v napredku, ne smemo nikdar prezreti, ka varno hodi, kdor počasi hodi, in ka se učenci v poterpežljivosti in ljubezni vadijo, ko zmožnejši učenci zarad slabejših bolj zmerno postopajo. Sebi, ki podučujemo, pripravimo z ljudomilim in sočutnim ravnanjem do slabejših veselje nad vse veliko. Bodimo odkritoserčni, pa spoznajmo, ka so pri najboljših učencih naše zasluge kaj male. Njihovi izverstni dušni darovi, skerbna domača odgoja, temeljito pripravljanje za šolski nauk je pripomoglo k njihovem napredku gotovo toliko, kolikor naše prizadevanje. Ako smo pa tako srečni, da pomagamo k duševni omiki otroku, ki je slabo obdarovan, doma zanemarjen ali še celo psovan in je njegov duh ves omračen, je to gotovo veliko ceniti in vredno našega prizadevanja. Kaj boljšega od tega pa more storiti tudi kerščanski učitelj?

O spisji.

Za spisne vaje v ljudski šoli je bolje, ako izvoli učitelj bolj lahke, pa manj težke naloge, kajti pri vajah te verste ne gre za to, da bi se misel še le iskala, ampak da se pravilno vversti in pismeno prav izrazi. Ako učitelj zahteva pretežke naloge, zgubé otroci veselje do dela, to pa napredovanje sila zadržuje in škoduje učitelju in učencem.

Ker je pa neogiblivo potrebno, da imajo učenci veselje do reči, katero izdeljujejo, potem je zelo važno to vprašanje, kaj mika in vabi

učence tako, da se z veseljem mudé pri reči, da pismeno nalogo pridno in skerbno izpeljujejo, ter se ogibljejo poveršnosti in polovičarstva?

Iz tega pa ne sklepam, da mika učence le to, kar jim je blizo in jih obdaja. Vsakdanja skušnja nam pričuje, da so dostikrat naloge te verste vendar le preveč suhoparne in pomankljive, tedaj nikakor pripravne, da bi obudile pismenemu izdelovanju potrebno prizadevnost in marljivost.

Gradivo za popise, in o takih nalogah hočem danes spregovoriti, naj bode sicer prosto, vendar naj se ozira na osebo pisateljevo in njegove razmere do stvari, katere podajajo zadosti znamenj in opazek učencu, da se more brez kake sile dalj časa muditi pri izdelovanji. Nalogam te verste prištevamo: drevo, hišo, vert, potok, most, gozd, hrib, dolino, cvetice, živali i. t. d.

Ko smo odbrali nalogo, imamo tri pota za izdelovanje. Dobro pa je, ako se učencem pri izberi dovoli nekaka prostost, ker izbrani predmet potem z večjem veseljem izdeljujejo. V viših razredih, pri večjih učencih učitelj navadno pove napis, in potem učenci prosto izdeljujejo. Navedenje posameznih misli, stavkov ali kako drugačno napeljevanje pri delu, bolj omejuje, kakor pospešuje. Druga pot je, ako se učitelj z učenci o nalogi, o njenih bistvenih rečeh in o glavnih mislih razgovarja, tako da sami misel najdejo, in se jim izdelovanje izroča. Pri tem je spremenjenje in izraževanje enega in istega pojma v mnogih oblikah veliko ceniti, ker tako se ubrani, da si učenci misel in njeno obliko iz glave ne zapomnijo tako, da sami ničesa pri tem ne mislijo. Tretja pot je, da izdela učitelj v šoli z učenci vso nalogo, ktero potem doma spišejo, v šoli popravijo, in poslednjič brez pomot prepíšejo.

Tukaj se pa odpirata zopet dva pota, ker ne smemo prezirati kakošna je naloga, kakošne učence imamo pred sabo in koliko so pridni? Učenci navedó o določenem gradivu posamezne stavke, katere potem druge pod druge na tablo zapišejo v takem redu, kakor so bili povedani. Spodbujati tukaj učence je skorej nepotrebno; skušajo se med sabo, kdo bo prvi in več povedal, le vverstitev je nekako sitna. Morda bi bilo dobro, da tačas, ko zaveržemo kak izrek ali stavek, ne postopamo le kar velevno, marveč vprašamo učence, je li to prav povedano? Ako pa ne gre to povoljno tako, kakor si učitelj želí, naj se nika ne vstraši, ampak modro naj jo ukrene na drugi pot, naj prigovarja in sam pripoveduje stavke. Ako pa zopet nij živega vdeleževanja, potem naj podpiše izreku, katerega kdo navede, učencevo ime, če tudi samo z začetnimi čerkami, to mi je dostikrat zdatno pomagalo.

Kedar je na tabli dovolj stavkov, in učenci ne vedo povedati ničesa novega, potem pa je treba misli in njih izraževanje v stavkih vverstiti in vrediti. Na tabli je sedaj vse polno raznega blaga, vse je raz-

trošeno, kakor pri hišnem zidanji, in tedaj ne ostaja drugega, nego da se vse lepo obdela in v pravi red dene, pogled nam kaže, da so stavki stavkom podobni, ter se med saboj vjemajo. Kar si je enacega, zaznamova se s številkami ali drugo pod drugo zapiše. Tako nastanejo skupine stavkov, za katere se kmalu najdejo primerni napisi in predelki. Nij odveč sitno, odbrati to, kar gre k vvodu ali začetku, kar gre v sredo in kar na konec ali sklep, in potem ostane še to, da se vse prav zveže. Pri tem delu, — in za to je treba dobro paziti, — pokaže se navadno zopet lepo število novih pojmov in misel, katere naj pomanjkljivosti nadomesté, nekaj pa so tudi potrebne zaradi pripodobnosti (analogije) in pa zaradi jasnejše in umevnejše izpeljave. Kedar se je na ta način vsa osnova s pomočjo učencev spravila v pravi red, potem nij težavno, sim in tja ostale stavke lepo zvezati in vse s prikladnimi prehodi in med mislimi bolj pripravno in razvidno olikati in vse dobro vversteno predstaviti tako, kakor skupaj spada. Da se to delo hitreje izverši, naj učenci vse izdelovanje večkrat iz table beró. Poslednjič naj učenci vse to prepíšejo, in ko so bile pomote popravljene zopet še enkrat brez pomot.

Delo in vaja se zamore malo težja napraviti, ako se besede in stavki okrajšajo ali zapišejo samo z začetnimi čerkami, in potem beró, ali pa, če se vse zbríše in potem v šoli ali doma zopet spiše.

V pojasnovanje tega, kar smo ravno priporočevali, podajam tukaj nekatere djanske skušnje in si izberem v popisavanje

G o z d.

I. Posamezni stavki se spisujejo tako, kakor jih učenci navedó.

1. V gozdu je veliko dreves.
2. V gozdu so pota, kolovozi in steze.
3. V gozdu vidimo tudi volkove in serne.
4. V gozdu so cve-tice in germovje.
5. V gozdu je tiho in hladno.
6. Drevesa so ali listovci ali iglovci.
7. Tudi tičev vsake verste je mnogo v gozdu.
8. Tla v gozdu so s suhim listjem, z iglami ali mahom pokrita.
9. V gozdu so visoka in nizka debela.
10. V gozdu žvižgajo kosi, pa tudi senice, ščinkovci in druge ptice pojó po gozdu.
11. Gozd nam daje lesa za stavbe, kurjavo in drugo potrebno.
12. V gozdu vidimo tudi oglarje in dervarje.
13. Jež, zajec in veverica so tudi v gozdu.
14. Po letu je gozd naj lepši.
15. Tudi vsake verste hroščev in metuljev se vidi v gozdu.
16. Gozdi pokrivajo hribe in ravnine, ter se raztezajo daleč po dolinah.
17. Potoki v gozdu so po letu plitvi, dostikrat usušeni.
18. Hrasti so naj močnejša in starejša, bukve in jelke pa naj višja drevesa.
19. V gozdu vidimo tudi lovce z lovskimi psi.
20. Po gozdih rastejo tudi jagode, borovnice, maline in lešniki.

Peter Hitzinger

(Znojemski, Podlipski)

v

slovstvu slovenskem.

V.

Kakor so o slovenščini l. 1848 pisarili slovenski rojaki v Novicah, tako so pomenkovali se tudi v Sloveniji, koliko in kako bi se vpe-
ljala v šole in v pisarnice, in koj se oglasi Hitzinger menda tudi tu v
l. 19: „V kakšnim jeziku se bodo Slovencam postave dajale?“
Posebej povdarja pisatelj, naj se postave v lastnem vradnem ali držav-
nem listu razglašajo za vse Slovence ne le prestavljene, temuč „z močjo
izvirniga spisa obdane“, in to celo tedaj, ako bi Avstrija ne postala
zvezna država (Föderativstaat), ampak se celo cesarstvo, kakor je na
Francoskem, razdelilo v male okolice (departements), ktere bi vse ne-
posredno stale pod Dunajsko vlado, „kar bi deželam vso kri popilo, na
Dunaju pa vedno proletariat in ž njim punte redilo in množilo.“ — Za-
nimiv je tudi v l. 34 kratek spis njegov: „Nekaj o Slovenšini“,
kjer gledé na to, da se slovenski vojaki na ptujem manj sramujejo Slo-
venije kot domá, da na pr. iz Italijanskega domú naj raji pošiljajo pisma
slovenske, da vojaki česki očitno popévajo pesmi česke, in pri narodni
straži v Pragu so vpeljali velitev česko; iskreno poprašuje, ne bi li bilo
pametno, vojakom slovenskim, da — vojakom slovanskim dati velitev ali
komando slovansko (nam. francosk. marš slovansk. stupaj itd.), ter z o-
zirom na morje Teržaško kaže, kolike pomembe Avstriji utegne biti
mornarija Slovenska ali mornarstvo Ilirsko.

Ker so oponašali nekteri slovenščini, da je mlada še in negodna
za marsiktere potrebe, je posvétel jim v Novicah l. 29 po šolskih buk-
vah Vodnikovih: „Geschichte des Herzogthums Krain“ ter po Valvazorju
VII, str. 394, da je „Slovenski jezik v starih časih“ govoril se
celó „pred cesarskim sodnim stolam in v nemških velikih zborih“, in da
so v njem na lepem polji pri Gospej sveti (Saalfeld), dve uri od Celov-
ca, stavili se nekdanji vojvodi na Koroškem; opravilo to pa da je vpe-
ljal „vojvoda Ingvo konec osmiga stoletja in zadnjič se je godilo, ko je
bil avstrijski Nadvojvoda Ernest v letu 1414 Koroški vojvoda postav-
ljen“. — Ko je k svoji slovnici dal bil Metelko dostavek in v njem po
svoje dva spominka Brizinska ali Karantanska, je prvi v Novicah l. 44.
obširniše naznanil to reč Hitzinger v precej vročinskem sestavku: „Staro-
slovenski spominki“, kjer na pr. nezadovoljen z vnanjo obliko
popravlja nektere besede ter dokaj serdito graja pravopis Metelkov ali

Metelčico potegovaje se za Gajico v jeziki slovanskih. Nekatere jezikoslovne reči, v katerih se je bil prenaglil, mu popravi Metelko v listu naslednjem 45. (Prim. Jezičn. X. str. 68—70.) — V Novicah je spregovoril o pravopisni ter besedni obliki; v Cerkvenem Časopisu l. 22: „Spominki nekdanjih misijonarjev na Slovenskim“ pa po Kopitarju posloveni stvar samo in po novem govorjenji v spreminjeni besedi v pokušnjo dá pridigo Abrahama, škofa Frizinškega od l. 957—994, pa daljši očitno spoved. Naglica sicer ni pridna, je spoznal tedaj sam; gorečnost njegova je pa vendar bila hvale vredna.

Bil je Hitzinger pesnik, pa tudi pevec za silo; toraj mu je duhovnu mar bilo najprej petje sveto, duhovsko ali cerkveno, potem pa neduhovsko ali posvetno, katero so tedaj najprej med mladino gojiti jeli v Alojzjevišču, pa tudi drugod. V tem oziru spiše v Cerkv. Časopis. l. 23: „Nekaj od petja v cerkvi in zunej cerkve“. Zgodovinsko pojasnuje oboje, sveto in posvetno, razlaga njuno moč, in kaže, kolika dobrota je, da so poleg latinskega v službi božji gojiti jeli tudi petje v domačem jeziku, za pošteno družbo skladati kratkočasne napeve, ter opominja, takih pesem s prijetnimi napevi ne deržati na skrivnem, marveč na svetlo ž njimi! „Po takih pesmih se bo živinsko rjovenje naših mladenčev in neprijetno vriskanje naših pastirjev sčasama zgubilo. Ne samo nositi in serditi se nad nerodnimi pesmi, ampak prave pokazati in učiti. Prave take necerkvene pesmi ne zbudé samo narodniga duha temuč tudi duha pobožnosti“.

Kar pesnik je l. 1848 v Cerkv. Čas. dal na svetlo pesmi: „Jezus in duša“ (Poleg s. Alfonza), l. 7; „Pot prot nebesam“ (Iz nemškega) l. 8: Poznate dom? na zemlji ne leži, — Od kterga bridko serce govori i. t. d. — „Na sveto devico“ (Sonet vid. I. nekoliko popravljen) l. 15; „Zahvalna nedelja“ l. 19; „Duša najde Jezusa v jaslicah“ (S. Alfonza Ligorijana) l. 26: Iz doma gor znad zvezd, o kralj nebeški! — V ta hlevce prideš zdaj ko otrok človeški i. t. d.

Povéstnica je bila njegova véda, in vidi se, da je zgodaj vstopil v Zgodovinsko Društvo, pa tudi koj pisariti jel v njegov glasnik: „Mittheilungen des historischen Vereins für Krain“. Navadno je tiste stvari, ktere je naznanjal in opisoval po slovenski, v njem priobčeval primérno po nemški; na pr. l. 1847: Eine Sage des Marktes Neumarkt; Zur Geschichte der Kirchen in Krain; l. 1848: Einige Notizen über die Gegend von Mannsburg. — Ko se vstanóví Društvo Slovensko v Ljubljani, je marljivega gospoda Podlipskega sprejelo koj za svojega družnika 19. kimovca pod glasilko: „Vse za vero, cesarja in narodnost“. Društvu vodja je bil dr. Bleiweis, tajnik pa M. Cigale. — V katerem smislu se je boril, in česar je narodu in domovini svoji želel, to je pokazal Hitzinger posebno v Novicah l. 31 v pesmi:

Slovenije zmaga.

Ljudstev kri se v bójih staka,
 Vojske grom terdnjave strésa:
 Kaj Slovenja sama čaka?
 Kaj ne vzame si na ušesa? —
 Mirno zmago če Slovenja!

Ona vé, očetov slava
 Se ne piše sèm od bójev;
 Čast od del mirú je prava,
 Ne od zmag sovražnih rójev; —
 Mirno zmago če Slovenja!

Kaže ji nekdó Serbljane,
 Kot de b' ona v boj ne znala;
 Glej junaške Turjáčane!
 Vender — če se v boj ni bala —
 Mirno zmago če Slovenja!

Meč je vzela proti trumi
 Kervotočniga Turčina!
 Ki v divjosti ne razumi,
 Kaka je miru sladčina; —
 Mirno zmago če Slovenja!

Sveto véro je branila,
 Varovala dom in svoje;
 Vender mir je bolj ljubila,
 Kakor pa kervave boje; —
 Mirno zmago če Slovenja!

Ved'la je, in vé bojvati
 Se za svojiga cesarja;
 Sama vender napeljati
 Noče vojskniga viharja; —
 Mirno zmago če Slovenja!

Malo zna od bójev peti,
 Žal po zgubah glas ji vzame;
 Raj' darí mirú po sveti
 Ona prepevati jame; —
 Mirno zmago če Slovenja!

Serbški pévc naj strune vbira,
 Čast junakov oznanuje;
 Gine bolj, ko hrum prepira,
 Kák Serbljanka de miluje; —
 Mirno zmago če Slovenja!

Zdaj je vlada razumnosti:
 Kliče vse — divjost minila!
 Mirni vžitik narodnosti
 Bo Slovenja pač dobila, —
 Mirno zmago če Slovenja!

Nazorni nauk.

(Dalje.)

Nazorni nauk tedaj uči otroka tudi govoriti. Šola nadaljuje to, kar je domača hiša začela, in nazorni nauk je tedaj most, po katerem stopa otrok iz domače hiše v šolo, t. j. od domačega nauka do šolskega. Pervi razred bi se smel tedaj brez premislika imenovati razred za „govorništvo“. A tukaj se ne uči govorništvo po umetni poti, ampak naravno, nekako tako, kakor mati uči govoriti svoje dete. Dolgo je dete nemo, njegov jok vendar naznanja, da se čuti, da sliši. Pozneje si pridobiva nekatere tamne predočbe, otrok spoznava svojo mater in druge, in zvesta skerbna mati si prizadeva, da mu razveže jezik, narekovajé mu besede. Otrok skuša, posnema, prvič slabo, potem čedalje boljše in oj! sreča — poslednjič spregovori celo beseda, in mali Kolumb je najdel nov svet. To pripoveduje vsem, ki ga hočejo poslušati, tako dolgo, da vse bolé ušesa. — Iz maternih usten jemlje besede, posnemovajé jih vadi, svoj govor, bese-

de, katere, je večkrat slišal, razumeva in čudovito naglo pride do tega, da zapopada smisel prostih zvez govora. Pri tem, ko se čutila razvijajo, raste tudi moč, staviti si predočbe, in to, kar otrok večkrat opazuje, vtisne se globokeje v njegovo dušo, ter spoznava, da more to z besedo povedati. Tako tedaj se počasi širi občevanje z zunanjim svetom, in otrok pri 4 letih se že pogovarja s svojimi starši ali drugimi osebami. To pa le tam, kjer so z otrokom veliko govorili — sicer to še ni vse, pa nam vendar le kaže, kako hitro in čudovito se razvijajo otroku dušne moči in v kako kratkem času si je nabral precejšno zalogo besed.

Nek modroslovec na Nemškem je pisal, da se otrok od 2. do 3. leta svoje starosti pri umni odgoji do 100, od 3. do 7. leta pa do 1000 besed nauči govoriti. Maks Müller meni, da izobražen Anglež, ki je dovršil vseučilišče in čita „Šekspira“ in „Times“ ne rabi v govoru več nego 3000 besedi; popolnejši angleški slovarji jih pa imajo po 200.000. Šekspir v svojih igrokazih ni rabil višej od 15000 besedi; Luter pa je z 11—12000 besedami vse svoje delovanje in mišljenje izrazil. In ako vzamemo, da ima popularna knjiga pisana v srednje izobraženem jeziku do 5000 besed, koliko izrazov preostaja še otroku, da se jih nauči.

(Dalje prih.)

Živa šola.

Četerti pogovor.

Na obrazih vas poznam, da ste zopet radi prišli v šolo. Ali je Janez Leskovec še bolan? Ali ste domá povedali, da morate v šoli naznaniti, če je kdo bolan in če mora šolo zamuditi? Sedaj pa bodedo poskusili, če še znate, česar smo se učili. (Imenovanje; vstanite, usedite se! ploščico na klop, pod klop! Kakosno je pisalo, gobica, ali je drugo vse čedno? i. t. d.) Poglejmo, če so vsi moji učenci lepo umiti in počesani! (Pohvala, graja.) Zapomnite si: Vsak priden otrok si vsaki dan zjutraj umije obraz, vrat in roke, in si vsako jutro osnaži čevlje in obleko. Ali imate vsi žepne rutice? Jutri bodedo zopet pregledal, če bodede vsi umiti in čedni in če bodede imeli žepne rutice. (Tako, natanko pregledavanje marsikrat starše bolj ustraši, kakor učence, toda treba je, da se otroci vadijo reda in z njimi tudi starši.) Ali še znate povest od Belca in Rujavčeka? Ali še veste kaj je to (kazaje na omaro)? Kdo dela omare? Kdo zida hiše?

Nimam rad, da vsi na enkrat odgovarjate. Povem vam, kako bi jaz rad imel. Jaz vas bodedo to pa uno vprašal; kdor bode vedel in hotel odgovoriti, naj vzdigne desno roko in kazalec, sicer naj pa bode tiho. Poskusimo! Kje ste zdaj? (Učenci vstajajo, vzdigujejo roke visoko v kvišku in vertajo s perstom po zraku, ter pravijo: jaz vem, jaz vem i. t. d.; uč-

telj naj pa nikakor ne terpi takega šumenja. Mirno naj se usede k mizi in naj pokaže, kako naj to storé, kako se pokaže roka in perst i. t. d.) Poskusimo še enkrat: Kje ste sedaj? (To naj tako dolgo ponavlja, da se učenci navadijo 1. splošnega vprašanja, 2. da tisti učenci, kateri hočejo odgovoriti, to tiho naznanjajo in 3. da odgovarja le tisti učenec, ktereга učitelj po imenu pokliče. Pri vsakem vprašanju naj se učitelj tudi prepriča, kdo iz med učencev kaže roko, kdo ne, in če je med njimi tudi kak lenuh, ki se mu ne ljubi govoriti, ali če pokaže roko tudi kak lahkoživec, ki še odgovora ne vé i. t. d. Glasne odgovore naj učitelj hvali, tihe naj spodbada, napčne naj popravlja; učenci naj, sevéda, vselej odgovarjajo v polnih stavkih. Da pri takih in enakih popravah učitelj preveč ne govori in se ne vspéha, naj učence navadi, da ga po kakem tihem znamenju razumijo, ali so prav odgovorili, ali ne, in če morajo še enkrat povedati i. t. d. Sploh naj si učitelj postavi terdno vodilo, po katerem vadi svoje učence, ter naj pičice ne odjenja od svojega tirjanja. Red in ustrahovanje v šoli naj bode njegova prva skerb. Šola brez reda in ustrahovanja je kakor mlin brez vode.)

Ali še znate zapeti pesmico, ki sem vas jo zadnjič učil? Zapojmo!

Dobro tako! Ker ste si to prvo pesmico tako lepo zapomnili, zapel vam bodem danes drugo; bom le videl, ali si bodete tudi to dobro zapomnili. Naj pred vam povem besede, ktere bodemo peli. Take-le so:

Mirno, tiho vse pokojno mora biti v šoli,

Dobro dete učitelja slušati naj voli!

Dobra deca ne mermljajo, ne mirni so, ubogajo,

Svoj'ga učitelja slušajo, ne nagajajo.

Zraven bodemo še nekaj dostavili. Poslušajte me!

Mirno, tiho!

Veselo. *pp*

Mir-no, ti-ho, vse po-koj-no mo-ra bi-ti v šo-li,

Do-bro de-te u-či-te-lja slu-ša-ti naj vo-li!

Ti-ho, ti-ho, ti-ho, ti-ho, ti-ho, ti-ho, pst! pst!

O k o.

Med telesnimi čutili je oko naj žlahnejši in naj popolnejši. Prekrasno umetnijsko delo stvarnikove modrosti in vsegamogočnosti je človeško oko. Kar je nebeško solnce zemlji in mnogoterim drugim nebesnim telesom, to je oko truplu človeškemu; ako bi ugasnilo solnce, oterpnilo bi vse, ako ugasne oko, ugasne svetilo telesu in ž njim potrebni pogoj

blagostanja človeškega na zemlji. Oko je posredovalec med stvarjenim svetom in človeško dušo, in dobilo je od stvarnika imenitno nalogo, ka seznanja dušo z nebrojnimi stvarmi, ktere opazuje. Z očmi vidimo veličastna dela stvarjenja, — gledamo stvari, ki nas obdajajo, spoznavamo njih podobo, lego in versto, razločujemo, presojujemo daljavo in velikost; oko ima nezapopadljivo moč, da more gledati v neizmerne daljave in ob enem obsega nebrojno množino stvari, in akoravno obhodi v malih trenutkih neizmerne daljave in širjave, vendar se ne utruji tako hitro, kakor druga čutila. Kar gleda oko, vtisne se duši tako globoko, da si vidjeno zopet lahko pred oči stavi. Ravno tako pa je mogoče, da si kako podobo tako živo domišljuje, da oko, da-si ravno odperto, razsvitljeno in z mnogimi stvarmi obdano, in vperto v va-nje, vendar ne vidi ničesa. Kar pa naše oko posebno povzdiguje nad druga čutila, in mu daje izverstno sprednost pred drugimi je to, da ne sprejema samo vtisov od zunaj, marveč naznanja tudi svetu, kar se godi v duši. Gorečnost, odločnost in krepost se lika v očesu; v očesu se bere nedolžnost, veselje in žalost, in zato se oko po pravici imenuje zercalo duše:

„Le enkrat bi videl sosedu v oči.

Bi bral na očesu, kar jezik taji“.

Ali kolikrat tudi taji oko, kar se godi v sercu! Marsiktero milo oko, v katerem bi se bralo srečno veselje nedolžnosti, zakriva spačeno serce, pa tudi pod ostrim, serpim in resnobnim očesom bije rahločutno vsmitljeno serce. Tudi oko, akoravno naj zaneslivejši med čutili, nas prevari, nas goljufa! Naše oko vidi večkrat vse drugače, kakor je v resnici, ker notranjo čutstvo naše duše prenesemo na stvari, ki nas obdajajo. Kedar je serce naše polno veselja, dozdeva se nam, da se veseli z nami vsa narava, — nasproti pa, tugepolna, klaverna duša najde tudi v veseli naravi otožno stran, ktera se prilega njenemu čutstvu. Ob nedeljah in drugih slovesnostih dozdeva se nam vsa narava predrugučena, vsa bolj praznična — in vendar si je enaka ob nedeljah in delavnikih; naš notranji čut pa je pri slovesnostih ali svečanostih povzdignjen in močnejši, in naše oko vidi tudi naravo vso bolj praznično. Kedar smo kaki živali storili kaj tacega, kar bi nam storjeno v sercu zbujevalo hvaležnost, veselje ali žalost, takrat tudi v živalskem očesu beremo ali hvaležnost, ali veselje ali žalost; toda živalsko oko nikakor tega ne izrazuje; naše oko prenaša svoj notranji občutek živalskemu očesu, zato pa tudi kak drugi, ki ne gleda z enakim čutjem, kakor mi živali v oko, ne bere nič takega v njenem očesu.

Žena toraj, ki je svojemu možu z lisičjo prijaznostjo prigovarjala, naj verjame raje njenim besedam, kakor svojim očem, ni imela tako napačno, in mogoče bi bilo nji poterđiti svojo čudno nepričakovano tirjatev z mnogimi dozdevnimi dokazi. Ali nas ne prevari oko vselej, kedar

gledamo v serca o. Tu vidimo za sercalom podobo ravno tako daleč, kakor daleč je predmet pred sercalom, podobe pa v resnici ni. Divjak, otrok ali kaka žival, bi podobo imeli za resnično. Otrok steguje ročice podobi svoje matere naproti, katero vidi v sercalu; žival se šopiri in zaletuje v dozdevnega sovražnika za sercalom. Zvedeni človek, se ve da, kateri je imel večkrat opraviti s sercalom, pozna tudi njegovo lastnost. Če je pa sercalo tako postavljeno, da se kar nič ne vidi; ampak se vidijo le podobe v njem, pride lahko tudi izobraženi človek vsaj za nekoliko časa v zadrego. Kdor je bil pervikrat v plešišni dvorani, v kateri so bila po stenah razpostavljena na vseh straneh lepa sercala, dozdevalo se mu je gotovo pri prvem vstopu, kakor da bi imel neizmerne prostore pred saboj. Ravno tako imajo v velikih mestih po večjih restavracijnih dvoranah na obeh nasprotnih straneh po steni sercala postavljena; kedar človek pervikrat notri stopi misli, da je v nebrojno veliki družbi, dokler ne zapazi lastne podobe, in se prepriča da ga je oko omamilo (prevarilo). Enako kakor sercalo prevari naše oko stereoskop, kaleidoskop i. d. Tudi kaka bolehnost očesa vzrokuje, da oko prav ne vidi; marsikdo je že morebiti sam okusil, kako mu včasih memogrede pride v oči, da vsake stvari vidi le polovico, zdaj desno, zdaj levo, na pr. pri kaki osebi, pri čerkah i. t. d. Ali kolikrat bolehnata domišljija, slepotija omama tako živo kako stvar stavi pred oči, ne le v spanji — tudi pri popolni zavednosti in bdenji, da smo skoraj popolnoma prepričani, kakor da bi bili to ali drugo osebo pri popolni zavednosti vidili z očmi — vendar nas je oko le goljufalo. —

Pri vsih takih in enakih primerljajih pa nas prav za prav ne prevari oko ali kako drugo čutilo, akoravno to prikazen sploh prevaro čutil ali privid imenujemo — marveč vzrok temu so mnoge notranje ali zunanje okolišine, ktere nas zapeljejo, da napčno sklepamo. Čutila namreč ne morejo drugače delati, kakor po natornih postavah, torej bi se privid ali prevara čutil smelo imenovati razsodbe ali kriv razsodek.

Kaj je vzrok takemu napačnemu razsojevanju? Vzrok prividu ali napčnemu razsojevanju je velikokrat le preveč navadna nepaznost ali nepazna navada, ktera nas zapelje da pravo pregledamo, n. pr. pri človeku, kadar gre, ne zapazimo da se ziblje in da skaklja, če pa gledamo gredočega človeka v temni kamri (kamera obscura) ali v podobi za stekleno lečo, precej vidimo, kako se ziblje in poskakuje, in to zato, ker je ta pogled za nas bolj nenavaden in mi bolj pazno ogledujemo.

Če pogledamo kaki kraj tako, da glavo pod ramo med roko in med život vtaknemo, dozdeva se nam vse veliko lepši, veliko krasnejši in zapazimo veliko večji razločnost med sicer enakobarvenimi pa bližnjimi in oddaljenimi stvarmi, bližnje se nam vidijo veliko svitljeje in potem po stopinjah vedno tamneje — pri navadnem pogledu tega ne zapazimo,

ampak vajeni smo, oddaljenim skoraj ravno tisto svitlobo pripisovati kakor bližnjim. Gotovo je sicer, da pri takem ogledovanji z navzdol obešeno glavo tudi obilnejši pritok kervi v oko lepoto barv povikša — toda če pogledamo podobo ravno tistega kraja za stekleno lečo, se nam tudi veliko krasnejši in svitljeji vidi, tudi tukaj so barve živeje in različnost med bližnjimi in oddaljenimi barvami veliko bolj odločna.

Velikosti oddaljenih predmetov ne sodimo po pravem vidnem kotu, pod katerim jih vidimo, ampak kakor smo v mladosti se navadili jih presojevati, na pr. osebo, ktera je kakih sto čevljev od nas oddaljena dozdevno vidimo v navadni velikosti, akoravno bi z ozirom na vidni kot, pod katerim jo vidimo, morala biti tudi manjša: — ravno to velja od hiš, dreves in drugih predmetov, katerih navadna velikost nam je znana. Da pa teh oddaljenih stvari ne vidimo resnično v pravi velikosti, ampak da si jih v tej velikosti le mislimo, nas prepriča to, ker nam jih perst, če ga pred očesom deržimo popolnoma zakrije. Da toraj navadno vsakdanje reči v malih raznih daljavah oko vidi v pravi velikosti, izvira od tod, ker smo od mladosti izurjeni take male daljave ceniti, in po tej daljavi na pravo velikost sklepati, ne da bi na to mislili. Otrok pa, kateri še ni nanašajen daljave ceniti, močno se moti, in tudi po daljnih stvareh steguje roke, kakor da bi jih hotel doseči, n. pr.: po mescu. Pa tudi odrašen človek, kedar je v izvanrednih okolnostih, ko ne more daljave prav presoditi, ker se tega ni vadel, več ne sklepa prav in tudi predmetov ne vidi v navadni velikosti, ampak veliko manjše, ker gleda jih zdaj pod pravem vidnim kotom, n. pr.: iz stolpa ali pa s kake strehe se nam človek in vse druge stvari veliko manjši dozdevajo, akoravno bi jih v ravno tej daljavi na zemlji vidili veliko večje.

Kadar presojujemo daljne predmete po vidnim kotu, pod katerim jih gledamo, se velikrat goljufam nad njih daljavo. Visoke gore se nam zde veliko bližje, kakor pa so v resnici, in to zato, ker jih vidimo pod velikim vidnim kotom.

Spomini na Dunaj in okolico.

Posnel po svojem dnevniku Josip Levičnik, ljudski učitelj.

(Dalje.)

Moje načelo:

Kar lepega vidiš, hvalevrednega slišiš, koristnega skusiš, zapiši! — Po tej poti otmeš marsikaj pozabljivosti, in postavljaš hkrati sam sebi stalni spominek po prislovcu latinski: „*Litera scripta manet*“, ali po našem: „Zapisana čerka ostane“.

Ko pridemo iz botaniškega verta do palače, in portirju razodenemo želje, da bi si radi ogledali cesarsko stanovanje, nam je bil jako prijazen mož prec na službo. K sreči danes (vsaj o tem času) ni bilo odveč

ptujcev, in tako smo, — začeni v I. nadstropju — zamogli iti polagoma skoz vse sóbe. Našel jih bom po versti: I. vhodna soba²; II. obednica za ožji cesarsko-družinske króge (Familienzirkel); III. shodišče pred obédom; IV. dvorána (salón) svitlega cesarja; V. pisarna soba svitle cesarice; VI. spavnica Nju veličanstev (rojstno mesto cesarične Gizele in cesareviča) — naslednika Rudolfa; VII. naprávna sóba (Toilettezimmer) svitlega cesarja; VIII. naprávna sóba svitle cesarice; IX. spavnica svitlega cesarja, kadar se sami nahajajo v Laksenburgu. (Stene te sóbe so oblečene s krasnimi preprogami, in poobéšene z množino vojaških slik). Pisarni mizi nasproti visi podoba, na kateri sta naslikana svitli vladar in cesarevič Rudolf, ko je v Benedkah mende v prvič defilirál 19. polk pešcev — imenovan po cesareviču Rudolfu — mimo svojega lastnika. X. sóba je za igro biljára (Billardzimmer); XI. posvetovalna sóba (Konferenzzimmer) svitlega cesarja; XII. zaslíšna sóba (Audienzzimmer) svitlega cesarja, — in poslednjič XIII. vstopna sóba. O opravi posamesnih dvorán in sób bolj na drobno govoriti pač ne morem; za natančno ogle-dovanje vsake reči posebej tudi ni bilo pri tolikih neštevilnih predmetih potrebnega časa. Ako pa spoštovani gg. bravci prevdarijo, da pišem jim o sóbah cesarske palače, tako si krasoto njihovo lahko sami v duhu predstavljajo pred oči.

Iz nadstropja prišli smo k tlam, prehodili zopet ondotne sóbe, in sicer v naslednjem redu: I. predsóba; II. sprejemna sóba; III. in IV. séd-ni sóbi (Sitzzimmer). V poslednji viditi je bilo mnogo kineških slik iz l. 1760. V. shodišna sóba pred obedom. Stene te sobe so poóbešene z mnogimi odličnimi in znamenitimi slikami, katere sem z posebno pozornostjo pregledoval. Vidil sem tû portréte cesarja Leopolda II. (očeta visokoslavnega cesarja Franca I.); cesarice Marije Terezije, njenega supruga Franca, in vseh šestnajsterih otrok, med tem Jožefa II. v cesarski opravi. Tudi portré doraslega vojvoda Reichstadtskega (sinu cesarja Napoleona I.) se ondi nahaja. VI. Obedna dvorana. Sezidana je v podolgasto-okrogli obliki, ter je pripravna, da se vravna tudi v kapelo. Le-tod sta bila keršena cesaričina Gizela, in cesarevič - naslednik Rudolf; pa tudi mnogo svetovnih veselic se je že v tej dvorani obhajalo. Sedajni turški sultan, princ Napoleon (ne ravno častnega spomina), egiptovski namestni kralj *) in gotovo še marsikdo drugi so bili odlikovani s posebnimi gostarijami v njej. Petero velikih svečnikov visi od oboka, pripravljenih spreminjati s svojo obilno svečavo tamne noči v dnevno blišavo. V zadnji (VII.) sóbi smo vidili portrirane v životni velikosti vse brate in sestre naše svitle cesarice Elizabete; — res prekrasne slike! Dalje se vidi ondi (vnovič) slika Marije Terezije kot kraljice ogerske; njenega

*) Lanskega Ieta menda tudi perzijanski šah.

sopruža Franca v španijolski opravi, in vseh njenih otrok. S posebno žalnim sočutjem sem pregledoval portré njene nesrečne hčere Marije Antoniette, obglavljene kraljice francoske. —

S tem smo bili skončali ogledovanje cesarskih sgrad; — ker pa je bilo še dovolj časa do odhoda, stopili smo še v farno cerkev, ki stoji gradu ravno nasproti. Da je le-ta — posvečena sv. Janezu Kerstniku — v vseh svojih prostorih posebno lična in snažna, sodi se po tem že lahko, ker cesarski dvor, kedar biva v Laksenburgu, hodi navadno v farno cerkev k Božji službi. Posebne pozornosti so vredne zlasti orgle in pa dragoceni glavni sliki na obeh stranskih altarjih. —

Radi bi se bili konečno ozerli še po tergu, ki šteje okol 100 prav ličnih hiš, ali čas nam je bil potekel, zvonec na kolodvoru klical je k odhodu, in v rajskem svitu zahajajočega solnca odpeljali smo se zopet nazaj proti Dunaju. —

7. dan septembra. (Izlet s prepoštovanim gosp. kapitulantom O. Schirnhoferrjem, kot docentom sadjereje v Atzggersdorf.) Kedar človek prijetno more družiti s koristnim, služi mu to ob enem na dve strani. Tega sem se prepričal danes, ko nam je bil občečislani gosp. O. Schirnhofer napovedal izlet na sloveče posestvo blagorodnega gosp. J. Fichtner-ja v Atzggersdorf. Dan je bil zopet kaj lep, tedaj sem si obetal že od samega ogledovanja sloveče dunajske okolice marsikak prijetni trenutek. O napovedani uri snidili smo se bili na južnem kolodvoru, in po kratkem postanku zasedili — se ve z gratis-kartami obdarovani, pripravljene vagóne. Kmalu zunaj kolodvora vozili smo se mimo katoliškega, in koj naprej mimo protestantovskega pokopališča. Poslednje je viditi posebno lep, in ima v sredi tako prekrasno novo, okrogljasto svetišče, da človeka kar siloma vabi in vleče k sebi. (Škoda, da si nisem zamogel vzeti nikoli pozneje časa, da bi bil kot posebni prijatelj lepih cerkvenih stavb šel pogledati bolj natančno to sprelepo zidarijo.) V urnem díru prevozili smo postajo Meidling in Hettendorf, naslednja pa je bila Atzggersdorf, kraj našega naména. Nagloma zapustili smo vozove. Gosp. O. Schirnhofer-ju, tej blagi duši, moglo je biti, — kakor se mu je lahko raz obličja bralo, — veliko veselje, viditi toliko kardelo ukaželjnih učiteljev krog sebe zbranih, in zdajci smo odrinili proti ob kraji vasi stoječim fabriškim sgradam gosp. Fichtnerja; malo da ne same že delajo zmerno vas. (Dalje prihodnjíč.)

Dopisi in novice.

Iz Vipavske okolice. Dolgo že »Tovariš« molči od naše prijetne, a včasih tudi neprijetne doline, kakor tudi od okolice, posebno pa v sedanjih časih! — Ne misli, da smo zaspali v šolskem duhu; še puhte naša srca do — pravega napredka. Al', privihrala je silna burja in nam pravo edinost po kotih raznesla. Srce me boli in v glavi se mi hoče mešati, kedar premišlujem zdaj te zdaj druge vstanovnike, — ker eden hoče več veljati, kakor drugi! — Večkrat bi »Ti« kaj potožil in na uho pošeptal, pa neka strast me je poderla na bolniško posteljo, ta je pa dvojna: 1. Boleham na telesu, tako da se mi nič ne ljubi; 2. Bolezen se je prijela tudi žepa tako, da si še potrebnega in meni naj ljubšega »Učit. Tovariša« ne morem naročiti. Res, da imamo dosti novcev na — obetih, a kje so pa? — Morebiti nam jih je tudi burja razprašila? — Se ve da, mi revni učitelji moramo vse voljno poterpjeti! Ko bi vsaj pri občini bilo vse v redu, a zmešalo se je tudi tukaj tako, da ne vem, kje bi kaki zasluženi novčič iskal. Taka se godi na svetu! Potem naj pa kdo reče, da se nam slabo godi?!*)

— O kmetijski napredovalni šoli v Ljutomeru se piše v »Steir. Landbote« tako-le: »Že leta 1872. se je v Ljutomeru otvorila napredovalna šola, v kateri se je vse šolsko leto 1872/3 po eno uro na teden (ob nedeljah) podučevalo v nekaterih strokah kmetijstva. Obiskovalo jo je mnogo poslušalcev, pa le prostovoljno in neredno. V šolskem letu 1873/4 pa se je napredovalni poduk primernejše in bolje uravnal in uredil. Ker ne moremo vseh za šolo sposobnih otrok spraviti v vsakdanjo šolo, in je dosti takih fantov in deklet v 13. in 14. letu, ki iz različnih vzrokov obiskovati šole ne morejo, smo reč tako napravili, da se podučuje blizu 30 fantov ob nedeljah v kmetijskih predmetih. To nedeljsko šolo morajo obiskovati, inace bi se v vsakdanjo tirali. Ta napredovalni poduk pa poslušajo tudi odraseni; vsako nedeljo se jih najde 40—60. Podučuje se dve uri; gosp. učitelj Blaž Pernišek uči kmetijstvo, nadučitelj gosp. Ivan Lapajne pa praktično računjenje z ozirom na novo mero, zgodovino in spisje. Razen te šole za fante in mladeniče se je uravnala nedeljska šola tudi za deklice, v katero je vstopilo takoj s početkom 26 deklic. Gospa nadučiteljeva jih podučuje tudi v ženskih ročnih delih. Obe šoli se jako redno obiskujete. Vsem obiskovalcem je dana priložnost, izposojevati si različne podučne knjige. Štajersko kmetijsko društvo je namreč ljutomerski napredovalni šoli podarilo dosta knjig in aparatov, za kar se mu moramo iskreno zahvaljevati.«

»Nar.«

— Ormuško učiteljsko društvo je imelo 5. februarja svoj drugi shod. Vdeležitev od strani učiteljev je bila dovoljna. Govoril je g. Rauschl o »šolnih nalogi v smislu novih postav«, izpeljal je to v zadovoljnost poslušalcev. Med drugim povdarjal je posebno gojitev bogoljubno-nravnega značaja. — Ker je pa na deželi še tudi veliko krajnih šolskih svetov, kateri zaradi nevednosti včasih šoli več škodujejo, kakor koristijo, priporoča govornik, naj bi bil učitelj tako rekoč duša krajnega šol. sveta, in naj bi si prizadeval z vso močjo, ne samo z besedo, ampak tudi z djanjem, da kmečke šolske svetovalce pridobi šoli na korist.

J.

*) To nam piše od besede do besede prijatelj, ki navadno ne toži nad svojem stanom, varčno živi in povsod lahko shaja z ljudmi in gosposko; — iz tega pa vidimo, da se »tovarišem« po deželi res hudo godi. Naj pomaga, kdor more! Vredn.

Ljubljanska hranilnica je v občnem zboru 19. p. m. dovolila, da se leta 1874. izplača 6450 gl. za dobrotljive in obcnokoristne namene, in sicer: Ljubljanske siromašnici 2500 gl. Za razdeljenje obleke otrokom v ljubl. čitalnici 50 gl. Oskerbovalnici malih otrok za božične praznike 50 gl. V podporo ubogim učencem na ljubljanske gimnaziji 200 gl., kranjske 100 gl., novomeške 200 gl., kočevske 100 gl. Ubogim učencem ljubljanske realke 200 gl. Ubogim učencem učiteljske izobražnice v Ljubljani 100 gl. Za drugo mestno ljudsko šolo 150 gl. Za mestno glavno šolo pri sv. Jakobu v Ljubljani 150 gl. Za učilne pomočke ljudskim šolam na Kranjskem: a) »Narodni šoli« 100 gl. b) »Schulpfennig-u« 100 gl. Za razdeljenje učilnih pomočkov ubogim dekletom ljubljanske nunske šole 300 gl. Ubogim dekletom nunske šole v Loki 100 gl. Evangeljske šoli 200 gl. Za vzdržanje oskerbovalnice malih otrok 200 gl. in še za druge dobrodelne namene.

Iz tega je razvidno, da slav. hranilnica tudi letos nij pozabila ljudskih šol.

— Slovenska Matica bode imela vsled 25. §. svoj občni zbor, sredo 4. dan meseca marca 1874. l. v čitalnični dvorani ob 3. uri popoldne. Vrsta razgovorov jej bode:

1. Predsednik nagovori zbrano skupščino. 2. Poročilo o odborovem delovanju od 26. sept. 1872. l. do konca februarja 1874. l. 3. Račun od 1. julija 1872 l. do 1. julija 1873 l. 4. Volitev treh udov, da pregledajo, presodijo in potrdijo odborov račun vsled 9. §. a) Matič. pravil. 5. Proračun od 1. julija 1873. l. do 1. julija 1874. l. 6. Volitev 11 odbornikov in sicer: A. 10 odbornikov namesto onih 1869. l. voljenih, namreč a) Ljubljanskih: Luka Jeran, Peter Kozler, Ivan Vilhar, Dr. Jernej Zupanec. b) Vnanjih: Franc Erjavec, Anton pl. Gariboldi, Dr. Gregorij Krek, Božidar Raič, Dr. Janko Srnc, Davorin Trstenjak. B. 2 odbornika namesto umrlih ljubljanskih: Anton baron Cojs, Anton Lesar.

— «Izgledni učni črteži» za ljudske učilnice na Štajerskem se imenuje obširna nemška knjiga, katero je spisal strokovnjak, deželni šolski nadzornik, g. Klodič. Prihodnje kaj eč.

(Udom družbe sv. Mohorja.) Letos in zanaprej je poslednji čas pristopa konec meseca februarja. Knjige se bodo samo v tolikih iztisih tiskale, kolikor se do 10. marcija udov pri družbi oglasi. Skrajni čas je tedaj, kdor misli pristopiti.

Slavna hranilnica v Ljubljani je zopet letos „Nar. šoli“ podarila 100 gl., da nakupuje revnim šolam potrebna učila. Za ta blag odušni dar se vladno zahvaljuje

V Ljubljani, 28. svečana 1874 **Odbor „Nar. šole“.**

«Nar. šoli so poslali g. g.: Ivan Žolnir, učit. iz Galicije pri Celji, 6 gl., Ferd. Vigele iz Z. Bistrice 10 gl. vstanov. Anton Šket iz St. Lenarda nad Laškim 1 gl., Norbert Gregl iz Nazaret na Štaj. 3 gl., Karl Prešern iz Mozirja 2 gl.

Premembe v učiteljskem stanu.

Visokočastiti gospod Matej Kožuh, dekan v Stariloki, odstopa od nadzorništva za okraj kranjski. — G. Jernej Hočevar, učit. kandid. pride na ljudsko šolo v Čрномelj.

Listnica opravištva: «Tov» Vam redno pošiljamo; nij mogoče, da bi se posamezni listi zgubljevali.